Ч. 247 (14.791). Львів, середа 10. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного пакту.

Італійський міністр закордонних справ та амбасадори Німеччини і Японії підписали в Римі договір, на основі якого Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного пакту на рівних правах з обома іншими державами.

Сам договір дуже короткий і загальниковий, але загально припускають, що він має тайні клявзулі. За цим вказувала би м. ін. обставина, що при підписуванні договору були присутні морські й летунські атташе німецької та японської амбасади.

Півофіційно підмічують, що протикомуністичний пакт отвертий і для інших держав; сподіються, що приступить до нього в першу чергу національна Еспанія і Портуґалія. Покищо, здається, лише Болівія зголосила приступлення до пакту.

СПІЛЬНІ МАНЕВРИ НІМЕЦЬКИХ ТА ІТАЛІЙСЬКИХ МОРСЬКИХ СИЛ?

Віденська преса повідомляє, що Німеччина й Італія орґанізують спільні маневри своїх фльот на Середземному Морі. Як подає Райтер, у порті Ґаета стоїть на якорі кружляк „Дойчлянд" і 4 контрторпедовці. Покищо невідомо скільки італійських кораблів візьме участь у тих маневрах.

Оті спільні маневри мають підкреслити німецько-італійську співпрацю в еспанському питанні.

„Великий світово-політичний трикутник".

ГІТЛЕР ПРО ВАГУ ОСИ БЕРЛІН — РИМ — ТОКІО ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

Гітлер виголосив до старої партійної ґвардії в Мінхені велику промову, в якій підкреслив вагу приступлення Італії до німецько-японського протикомуністичного пакту.

„Маємо радісну певність — ствердив канцлер, — що 15-літня ізоляція Німеччини покінчилася. Довела до цього не участь Німеччини у слабосилих міжнародніх об'єднаннях, лише значіння, що його Німеччина сама собі здобула. Завдяки тому значінню Німеччина наладнала нові міжнародні взаємини, що містяться в ідеольогії народів, але покриваються з німецькими інтересами. Не пусті фрази, лише твереза свідомість доцільности є ґарантією тих взаємин.

Европейська вісь змінилась у світовий трикутник. Чим сильніший він буде, тим більші труднощі стріне старий ворог, що у своїх змаганнях ширить заколот у світі, бо до нього належать три сильні великодержави, готові рішуче боронити своїх прав і життєвих інтересів."

ІТАЛІЙСЬКІ КОМЕНТАРІ.

Італійська преса широко обговорює значіння італійсько-німецько-японського протикомуністичного пакту. „Пополо ді Рома" підмічує, що еспанська війна проти ком. інтернаціоналу має це саме моральне, духове і політичне значіння, що війна на Далекому Сході. На Середземному Морі, на Тихому Океані, на мадридському фронті й під Шанґаєм ідуть бої, що мають на меті оборону світу проти большевизму. Тут і там цей самий ворог. Большевицька і прихильна большевикам пропаґанда намагається представити японську війну як імперіялістичну акцію. На ділі — це така сама протикомуністична війна, яку веде в Еспанії ґен. Франко.

ВІДГУК У ПАРИЖІ ТА В ЛЬОНДОНІ.

Підписання тристороннього італійсько-німецько-японського протикомуністичного протоколу викликало в Парижі велике враження. Париська преса і політичні кола відносяться до всіх вияснень дотично цього пакту з великим недовір'ям і бояться, що цей пакт перейде поважно рямці загальної протикомуністичної акції.

Анґлійські політичні кола зареаґували на римський пакт спокійно, але з недовір'ям. Вони підмічують, що цей пакт має мати і протибритійське вістря.

Шанґай окружений з півдня та відтятий від Нанкіну.

Сильний японський відділ, що причалив коло Кіншанвей, на північному березі заливу Ганчо, йде на північ у напрямі Шанґаю; він уже перетяв залізницю Шанґай-Мінто та звязок з Нанкіном. Висаджені у заливі Ганчо війська утворили фронт, що йде від Ліюго (над Янтсекіяном) через Кіявін і Суюкіян здовж берега до заливу Ганчов. Оба японські фронти під Шанґаєм віддалені від себе на 35 кільометрів.

Десант у заливі Ганчо мав вирішний вплив на японську перемогу під Шанґаєм.

КИТАЙСЬКИЙ ВІДВОРОТ.

Китайське начальне командування потверджує вістку про загальний відворот китайських військ під Шанґаєм, але не уважає тої події кінцевим етапом війни. Відступаючи, китайці підпалили деякі об'єкти. Населення Шанґаю сподіється, що жахливі дні вуличних боїв покінчилися.

ЯПОНЦІ ПАНАМИ ПОЛОЖЕННЯ У ШАНҐАЮ.

Як виходить з вісток, що наспіли до Льондону, японці стали вже панами положення у Шанґаю. Нині рано в 9. годині вони заняли летунський майдан Гунджао та місцевість Кіянкіяо (на південь від Шанґаю).

ЯПОНІЯ ВІДПОВІСТЬ ЩОЙНО У П'ЯТНИЦЮ НА ЗАПРОШЕННЯ НА БРЮСЕЛЬСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Японський уряд рішив відложити постанову у справі запрошення на брюсельську конференцію до найближчого засідання, яке відбудеться у п'ятницю 12. ц. м.

Лавкове ґетто та українці.

Львів, 9. листопада 1937.

Боєвий польський антисемітизм здобув в останніх тижнях одну велику перемогу: в усіх університетах Польщі і фактично і формально, силою розпорядків університетської влади, ввели систему окремих лавок для жидів. Про морально-політичний характер цього помислу ми вже писали раніш, коли тільки розпочалась боротьба за „лавкове ґетто", боротьба, яка перетворила польські високошкільні станиці в терен расово-політичних розрахунків, у терен борні за доктрини, які з самою наукою не мають нічого спільного: бо коли расизм можнаб уже зарахувати не тільки до політичних доктрин, але й наукових теорій, то способу, чи студенти ріжних рас і національностей так чи інакше розміщені на університетських лавках, ніяк чейже під знаменник науки втягнути не можна. Але це не перечить фактові, що „проблема лавок" уже третій, здається, з черги академічний рік настільки розбурхує пристрасти студентської молоді польських високих шкіл, що наука зійшла там геть на задній плян. Які історії діються з цього приводу у ріжних польських високих школах, скільки професорів зневажено та скільки палок поломано і кастетів ужито на головах і спинах молоді, про це відомо з постійної щоденної хроніки всіх польських часописів. Нас, очевидно, мало цікавить, як польські студенти нормують свої внутрішні відносини та своє становище до жидів. І „лавкове ґетто" не цікавилоб нас до самого кінця, якщоб боротьба за і проти нього не зачіпала безпосередньо, вже не тільки у політичній теорії, але й високошкільній актуальній практиці — наших українських студентів.

Справа стала для нас гостро актуальна від кількох днів, з моментом, коли ректор львівського університету проф. Кульчинський, після ріжних драматичних перипетій (м. і. голосним відгуком відбилась демонстрація ендецьких студентів перед його домом, саме підчас важкої недуги його дитини, яка потребувала безоглядного спокою і тих авантур смертельно налякалась), — оголосив „Соломоновий присуд", який коротко звучить так: ендецькі студенти (т. зв. „млодзеж вшехпольска") і жиди сидять окремо; всі інші студенти мають зложити у деканаті свого факультету картку з заявою, чи хотять а) сидіти з ендеками, б) сидіти з жидами, в) не сидіти ані з ендеками ані з жидами. Тому, що з того „плебісциту" згори виключені і ендеки і жиди, „плебісцит" торкається властиво в першій мірі, як найчисленнішої третьої ґрупи — українців, а також частини польської молоді, приналежної до табору демократичного чи соціялістичного. Таким робом українських студентів університетська влада силоміць втягнула до суто-політичної боротьби одного польського політичного табору, боротьби, якої ввесь характер нам, українцям, чужий та для нас безумовно неактуальний, далекий, а то й дивоглядний. І тут справа вже не тільки самих українських студентів, але й усього українського громадянства, всього народу, якого політичні цілі та розвоєві тенденції мусять бути близькі й рідні — рідному студентству.

„Окремі лавки для жидів" — це мало не найбільше, найповажніше, найактуальніше гасло польського ендецького табору. Завдяки хаосові польської політичної думки та специфічним польським нинішнім внутрішнім обстави-

нам це гасло висунулося взагалі на чоло актуальних проблем польського дня, воно полонює увагу найширших кол громадянства, воно забірає енергію цілих ресортів державного апарату. Тимчасом українська дійсність, і тут у Польщі, і у всеукраїнському розмірі, така, що наші уми і серця зовсім деінде, зайняті зовсім іншими справами, супроти яких та справа — смішно дрібна й мала. Далі: наша ситуація зовсім інша від жидівської і наш підхід до „гетта" інший.

Гетто є для жидів синонімом морального упокорення та політичного поневолення. Історія світового жидівства — це історія боротьби проти гетта. Зріст світового жидівства, зріст жидівської господарської потуги та культурних і політичних впливів вяжеться з моментом скасування гетта та проникання жидівських впливів на чужонаціональні організми. Правда, це викликало і шалений асиміляційний гін що підсвідомо існує по нинішній день. Цей підсвідомий гін такий сильний, що й нині, після відродин жидівства, як нації у діяспорі, завдяки ідеї сіонізму Теодора Герцля, свідомі, палкі і щирі сіоністи є одночасно фактично — промоторами культури панівної нації у кожній державі, де вони, жиди, діють і працюють. Можливо, що колись сіонізм еволюціонує до форми жидівського націоналізму і що жиди, у реакції на ґеттоїстичну антисемітську течію, слідну нині майже в цілому світі, найде такі форми життя і розвитку жидівства, що своєрідне новочасне гетто перестане жидів лякати. Покищо маємо ще палку й безкомпромісову боротьбу всіх жидів у світі проти всяких ґеттоїстичних зазіхань. Покищо зіштовхнути жидів до середневічних форм гетта намагаються всі боєві націоналізми тих націй, які почувають себе культурно й расово загроженими симбіозою з жидами.

Зате українське національне відродження ввязане тісно з ідеєю окремішности як національно-відрубної особовости. Нам не гетто страшне, а була і є страшна та симбіоза, яка вбиває почуття і свідомість національної окремішности і через своєрідні обставини, що в них перебувають недержавні нації, може входити з конфлікт з почуттям національної гідности. До того спеціяльно в університетській справі українці боролися спершу за український характер університету у Львові, пізніше за окремий український університет. Боротьба за український університет велася на подвійнім форумі: студентами на терені університету та політично зорганізованим громадянством на терені галицького сойму і віденського парляменту. Історія цієї боротьби сягає до 60-их рр. мин. ст. і вона триває по нинішній день. І коли хто нині висуває справу високого шкільництва перед українськими студентами, то вона існує для них так само як для всього українського народу, тільки у такій площині: 1) власне українське високе шкільництво, якого право зафіксоване навіть у самому польському законодавстві (закон з 1922. р.) і 2) до часу повстання українських повноправних високих шкіл у Польщі — свобідний доступ до всіх високих польських шкіл, справедлива пропорціональна участь при поділі фондів на студентські цілі, змога жити правильним студентським життям у власних леґальних студентських організаціях і змога — вчитися.

На превеликий жаль, українська молодь не має сьогодні не тільки своїх рідних високих шкіл у Польщі, але й не має ніодної з вичислених вимог на ґрунті польського високого шкільництва. І до існуючого вже на деяких факультетах та фахових високих школах нумерус клявзус, чи навіть нумерус нуллюс, до існуючої нерівности у розподілі допомог на студентські організації і розподілі стипендій, до існуючої системи, яка завжди ще не допускає до леґалізації Української Студентської Громади, — долучується сьогодні ще те, що українській молоді не дають спокійно вчитися і силоміць втягають її до чужих спорів та силоміць накидають рішення, які для неї, української молоді, є безумовно образливі.

Бо при здогадній обєктивности згаданого університетського плебісциту він згори перерішує становище: адже той плебісцит згори вводить такий стан, що його розшифрувала ендецька летючка, широко кольпортована в університеті: „вихшці і інше мнейшосці (українці) седзом теж особно!" Не піддаємо в сумнів добрих особистих інтенцій ректора, який в отвертому листі жалується, що „більмо партійного засліплення" каже фальшиво інтерпретувати його добрі заміри. Однак річ не у замірах, а у фактах. Фактом є, що 1) розпорядок ректора і форма плебісциту створюють доконаний стан, який рахується тільки з волею ендецької молоді, а зовсім не рахується з бажаннями студентів-українців, 2) питання анкети сформульовані так, що українські студенти не мать змоги висловити правдивої своєї волі, бо нема нпр. питання, „хто хоче сидіти цілком окремо, у власній національній чи (ідеольоґічній) групі", 3) свобода, що нею користуються ендецькі боївки на терені університету, робить згори ілюзоричною свободу самого голосування.

У тих обставинах українське студентство опинилось дійсно у дуже прикрій і важкій ситуації. Заявлятись, за тим, щоб сидіти з ендеками — значить вязатися з чужою нам політичною акцією; заявлятись за сидженням з жидами не має змислу, бо в нинішній дійсності це означалоб давати жидам морально-політичну підтримку, тоді, коли вони, жидівські студенти і все жидівське громадянство у Східній Галичині, у справі українського університету такої підтримки українцям не давали і зберігали завжди строгу „невтральність"; заявлятись за сидженням з третьою групою — означалоб стягати на себе демагогічні заміти щодо „фолькcфронтівських симпатій", тоді, коли настрої українського студентства і його ідеольоґічні течії дуже далекі від настроїв і течій — навіть правовірної соціял-демократії, а не то якогось комунізуючого „фолькcфронту". У тій ситуації дійсно єдиним розумним виходом є — відтягнутися від участи у накиненому плебісциті. Тим більше, що це вимковий і небувалий випадок, щоб не дозволяти людям стриматись від участи в ньому!

Той плебісцит, як читаємо у відозві ректора, примусовий, а хто в ньому участи не візьме (зпоміж нежидів та ендеків), той наражується на репресії за „непослух супроти влади". Гадаємо, що становище українських студентів, що його вони сформулували в резолюціях, які друкуємо на іншому місці, не буде трактоване як непослух. Українські студенти вимагають — мають право і навіть обовязок вимагати — тільки того, щоб 1) шанувати їх національну гідність і 2) дати їм змогу спокійно вчитися. Вони льояльно виконують свої обовязки супроти тих високих шкіл, в яких учаться. Тому не слід вимагати від них, щоб ціє душею кривили та були мячиком у руках чужих політичних грачів.

І тому те їх становище стріне підтримку всього рідного громадянства! Українське громадянство співчуває своєму студентству з приводу найважчих умовин, в яких йому приходиться добувати високу освіту, і взиває його витривати на стійці! ік.

•

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У СПРАВІ „ОКРЕМИХ ЛАВОК" У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Українське Студентство високих шкіл у Львові, зібране на анкеті в дні 8. листопада 1937. р. в справі зарядженого ректором львівського університету плебісциту щодо місць у викладових салях, по вислуханім рефераті і переведеній дискусії, **стверджує:**

1. що події впродовж останніх літ у високих школах є розрахунком чужих українській суспільности сил в імя інтересів тих сил, і як такі є і своїми тенденціями і конкретними виявами **цілковито чужі українській студіюючій молоді,**

2. що:

а) останній розпорядок Ректорату Львівського Університету тісно вяжеться зі згаданими вгорі розгривками,

б) той розпорядок під загрозою карних санкцій силою факту намагається втягнути українську студіюючу молодь в ті чужі для неї розгривки;

в) приневолює приняти згори визначене становище, спихаючи її тим до ролі знаряддя, і з тієї причини є для неї образливе.

3. З уваги на вище наведене Українське Студентство постановляє:

а) ЗДЕРЖАТИСЯ ВІД УЧАСТИ в розпорядженому ректором Львівського Університету голосуванні,

б) візвати все Українське Студентство зайняти в тому конкретному і в подібних інших випадках завжди солідарно таку поставу, яка відповідалаб гідности українського студента.

4. Студентство взиває всю українську суспільність піддержати змагання своєї студіюючої молоді.

•

ДЕЛЕҐАТИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ТОВАРИСТВ У РЕКТОРА ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Довідуємося з кругів українського студентства, що у вівторок 9. листопада ц. р. зявилась у ректора університету делеґація українських студентських товариств (Правнича Громада, Медична Громада, Обнова і Бандурист) у справі вияснення відомого становища загалу українського студентства у справах, звязаних із лавковими конфліктами та студентським плебісцитом.

Ректор проф. Кульчинський заявив, що від усіх студентів, які здержуються від голосування, вимагає індивідуального письменного умотивування цього становища.

Довідуємося теж, що відомий плебісцит продовжений до 13. ц. м. і що відповіди поодиноких студентів приймають деканати тільки поштовим шляхом.

„Український рух є рухом народнім..."

ВІЦЕГУБЕРНАТОР ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ ГОВОРИТЬ З НАШИМ КОРЕСПОНДЕНТОМ.

Ужгород, кінець жовтня.

Віцегубернатор Підкарпатської Руси (донедавна чеський краєвий віцепрезидент, що виконував обовязки президента після смерти д-ра Розсипаля), д-р Ярослав Мезнік, урядує в палаті Краєвого Уряду на тім самім місці, що губернатор Грабар. Великий рецепційний сальон розділяє і лучить урядові кімнати обох достойників; від нього ліворуч — конференційний сальон віцегубернатора, далі, за ним — його кабінет праці. Обстанова модерна, вибаглива, репрезентаційна.

Віцегубернатора Мезніка мав я нагоду пізнати перед кількома роками, ще за життя президента Розсипаля, того справжнього Меттерніха Підкарпатської Руси. Д-р Мезнік був тоді найбільшим довіреником старого президента, його оком і вухом. Був врештою його заступником. Не диво, що знав краще відносини країни і знає їх нині краще, як хтонебудь інший. Мин, осени мав я довшу розмову з віцегубернатором Мезніком на теми Закарпаття. Не публікував я її тоді з огляду на неактуальність цілої низки тем. Це було ще перед визначенням компетенції губернатора і взагалі перед вирішенням форми першого етапу автономії. А проте хід тої розмови записаний докладно в мому записнику з того часу і нині маю приємну можливість порівнань.

Вдарив мене тоді нпр. своєрідний підхід віцепрез Мезніка до справи несамовитої політичної боротьби на Закарпатті. Він сказав мені тоді дослівно:

— Ви, панове в Галичині, занадто перебільшуєте оту цілу політичну боротьбу на Підкарпатській Руси. На ділі вона слабша, як в інших краях республики і захоплює більше партійних провідників, як маси. Заявляю вам, що тут, на Підкарпатській Руси, панує реальна атмосфера. Люди цікавляться більше господарськими справами, парцеляцією, комасацією, реґуляцією рік — як політикою. Правду сказавши, найбільш політично активна, хоч не все експонована, є тут натуралізована вже політична еміґрація. Зокрема галичани. Майже всі вони є, як каже німець: „фляйсіґ унд гарт" і пруть до політичної боротьби. Але нарід у своїй масі нею не цікавиться.

Або в справі етнічної приналежности населення Закарпаття:

— Не знаю — говорив тоді віцепрезидент Мезнік — чи не має рації теза, що тут живе не

український і не русский нарід, а окремий карпаторуський. Нарід — витворений з малоруського пня у специфічних, етнографічно-відокремлених, історично-розвиткових умовинах. Чи цей нарід вернеться до колишньої племінної спільноти, чи таки оконечно відокремиться, не будемо вирішувати ми. Це вирішать майбутні ґенерації. Зате коли нарід цим шляхом не піде, то не бачу з черги причини, чому не міг би істнувати русько-український нарід, так само, як у нас істнує чехословацький та в Югославії — сербохорватський.

Подаю ці фрагменти тодішньої розмови для характеристики. Так думала малощо не вся чехословацька адміністрація, так думали і того хотіли — деякі впливові особи у Празі..

•

І ось сиджу знову проти віцепрезидента Мезніка, тепер уже віцеґубернатора Підкарп. Руси. Ця сама коректна ввічливість, ця сама стриманість у мові, в рухах, в усмішці... Усмішка політика, яка нічого не говорить, до нічого не зобовязує і... знаменито закриває думки.

— Пане губернаторе, — питаю — чи можу знати, яке ваше враження з Просвітянського Свята в Ужгороді?

Усміх:

— Дуже гарне. Маси політично і громадсько вироблюються.

— Ви, пане віцеґубернаторе, поруч з ґубернатором Грабарем взяли офіційну участь у тому святі. На бальконі Краєвого Уряду маяли жовто-блакитні прапори

— Очевидно. Цеж святкували і маніфестували льояльні громадяни, громадяни республики. Живемо в чехословацькій демократичній республиці.

— Пане віцеґубернаторе, — продовжую — який ваш погляд на розбуджену українську національну свідомість у закарпатських масах?

Хвилина мовчанки.

— Щож — починає д-р Мезнік — це національний культурно-освітній рух з поважними завдатками на майбутнє. Рух леґальний і льояльний. І можете бути певні, що влада цьому рухові у такій формі ніколи ніяких перепон не ставила і ставити не буде. Що більше: всякому розумному політикові й патріотові у республиці залежить, щоби громадські маси були культурно і політично вироблені. Для національно-політичних рухів, як довго вони не вдаряють у цілість і нерозривність держави, істнують права, забезпечені нашою конституцією

— А москвофільський рух?

— Ці самі критерії обовязують і тут. Зрештою — це внутрішня справа населення.

Минулого року заявляли мені деякі урядові чинники у Празі і тут, що український рух на Закарпатті — це ірредента. Як ви ставитеся до цього погляду?

Віцеґубернатор здвигнув плечима:

— Ви взяли цей висказ мабуть занадто універсально. Так справи ставити не можна і хіба ніхто з компетентних урядових кругів її так не ставив. Очевидно в національних рухах бувають екстреми. Бувають також голови, які йдуть за цими екстремами. Але універсувати ці екстреми на ввесь рух?... Зрештою, ви бачили ввесь хід Просвітянського Свята. Пройшов під знаком зразкової льояльности, бо коли навіть на Зборах критикували діяльність якогось міністерського ресорту, то це була критика кожному громадянинові республики дозволена.

— Як уявляєте собі, пане віцеґубернаторе, дальший хід внутрішньої політики на Підкарпатській Руси?

Мій співрозмовець розвів руками:

— Питаєте мене про справи, на які не вмію відповісти. Здається, що боротьба між обома течіями загостриться. Ми, Краєвий Уряд, до цього вмішуватись не будемо в тому розумінні, щоби брати чиюсь сторону. Зрозумієте, що Просвітянське Свято — це тільки фрагмент того внутрішнього змагу світоглядів у масах. Фрагмент сильний, але далеко не рішальний. Це домашня справа карпаторуського населення.

Ми закінчили розмову. Признаюся, що зробила вона на мені куди приємніше враження, як попередня з осени мин. року. Вичув я у ній зрозуміння ваги української проблеми на Закарпатті, яка виростає до розмірів головного фактора внутрішньої політики в тій країні. Це видно, це кидається в очі.

Тільки...

Тільки не можна затримуватись у праці. Не можна засипляти на лаврах. Недавній Просвітянський Здвиг доказав, що стихія українства на Закарпатті перейшла у лявіновий рух. Русло треба поглиблювати і ним розумно і доцільно кермувати. На фронті мусить станути вся українська інтеліґенція, всі національно свідомі сили Закарпаття. Працю треба вести і в краю і в Празі. Всенародні Збори ухвалили на здвизі низку важливих резолюцій, яким не можна дозволити залежатись у міністерських архівах!

Речі важливі, речі основні, які вимагають величезного вкладу енерґії й посвяти. Віримо, що не забракне його в наших закарпатських братів.

Роман Голіян.

Сепаратизм у французькій північній Африці.

II. ФРАНЦІЯ БОРОНИТЬ СВОЇХ ПІВНІЧНО-АФРИКАНСЬКИХ КОЛЬОНІЙ ТА ДОСТУПУ ДО НИХ

Які вигляди має самостійницький рух у Могребі?

Коли йде про здібність самого північно-африканського населення до здійснення сепаратистичних плянів, важко щось певного сказати, бо теперішня фаза незалежницького руху триває занадто коротко, щоби можна собі зясувати його силу та тривкість. Масовий характер маніфестацій та агресивна постава юрби робить доволі поважне враження — але з другого боку годі забувати, що мусулманське населення доповнює першорядні частини французької армії та що воно зробило Франції численну прислугу підчас світової війни. Щойно дальший розвиток подій у Могребі виявить, у якому ступні теперішня хвиля арабського політичного пробудження сколихнула могребськими мертвими водами та збудила давні державницькі традиції, підмиваючи франкофільську льояльність.

Виразніші контури зовнішніх чинників, які вплинуть на вислід могребських сепаратистичних змагань. У першу чергу входить у рахубу теперішній володар північної Африки — Франція. Уголової постави з її боку годі сподіватися. Коли напр. Велика Британія веде дуже еластичну кольоніяльну політику, не вагаючись піти на руку тубольцям, скільки разів цим способом можна оминути зайвого проливу крови, Франція навпаки твердо тримається централізму та адміністративних шаблонів. Коли Льондон толерує що раз то дальшу еманципацію своїх доміній, протекторатів та мандатних кольоній, коли він дозволив домініям, Іракові та Єгиптові піднестись до ступня незалежних держав, Париж збройною силою безпощадно здавлює всі відосередні відрухи по своїх заморських володіннях; вистане згадати безпощадне здавлення сирійського повстання з бомбардуванням одного з найстарших міст світу — Дамаску, або безнастанну пацифікацію зреvольтованих околиць Індокитаю. Жертвуючи 6.000 поляглих на здавлення повстання Абд ель Кріма, дала Франція доказ, що їй на Марокку, як і на обох інших північно-африканських кольоніях спеціяльно залежить, що зрештою зовсім зрозуміле. Коли Індокитай — це звичайна кольонія, щоправда багата, але зате далека і загрожена японським імперіялізмом; коли Сирія близька французам лише як терен традиційної культурної експанзії — то північна Африка становить нині під господарським і стратеґічним оглядом частину самої Франції.

В Европі є дві держави настільки економічно самовистарчальні, що на випадок війни можуть витримати хочби й довшу бльокаду: є це СССР і Франція, — але ця остання лише разом зі своїми північно-африканськими кольоніями. Крім сирівців Могреб заосмотрює Францію у людський матеріял. У мирний час має французька армія у північній Африці 2 корпуси, які в розмірно недовгому часі можна перекинути до Европи. Обраховують, що на випадок війни Франція може виставити коло півтора міліона „колірового" війська. Правда, крім північно-африканських берберійців входять у рахубу ще й суданські мурини, та цих останніх не так легко спровадити, бо перевіз триває куди довше. Це припізнює мобілізацію. Крім того для конвоювання транспортів на настільки довгому шляху прийшлось би ужити поважну частину воєнної фльоти. Коли би держава, яка воює з Францією, заволоділа одним з архіпелягів при західному березі Африки (острови Канарійські, Зеленого Рога, Мадейра), вона могла би навіть зовсім перервати звязок між Суданом і Францією.

Північна Африка важна для Франції з огляду на своє ґеоґрафічне положення не лише тому, що мало від неї віддалена, але і з огляду на характер своїх границь, що роблять з неї наче острів ізольований звідусіль: з трьох сторін морями, з четвертої пустинею. Завдяки таким природним кордонам французька північна Африка мало наражена на напад із зовні, її безпека не вимагає анґажування поважніших збройних сил. Від коли цілий Могреб перейшов під володіння Франції, вона пересунула свій південний кордон на Сагару.

Про вагу Могребу для Франції свідчить обставина, що вся французька середземноморська політика зводиться до забезпеки морської сполуки з північною Африкою. Середземне Море не є для Франції „вікном у світ" — вона має куди довше і багатше у пристані побережжа над отвертим Атлянтійським Океаном. На західній басейн Середземного Моря глядять французи у першу чергу як на внутрішні води, що лучать два французькі береги Тут і є головне джерело недовіря між Францією та Італією, яка уважає Середземне Море своїм „маре нострум", фляикує шлях з Франції до Північної Африки, крім того ще до недавна не крилася з апетитами на Туніс, де відсоток італійського населення куди більший від французького. Не диво, що Париж з острахом слідкує за розростом Італії як великої держави і зокрема виявляє чимале поденервування, скільки разів Італія збільшує військові залоги у Лібії — отже на границі Тунісу.

Тому, що морський шлях не може бути вповні певний, зокрема — коли він проходить

не далеко сильної на морі та експанзивної великодержави, Франція намагалась наладнати сухопутній звязок з північною Африкою — крізь Еспанію та еспанське Мароко. Французька дипльоматія здобула була поважні впливи у Мадриді, появився був навіть проект тунелю під Гібральтарським проливом, що мав забезпечити шлях північна Африка — Франція перед якиминебудь ворожими морськими силами.

Не так склалось, як бажалось. Еспанія попала у червоний крутіж, національні елементи зареагували повстанням і крок за кроком підбивають Еспанію. Не лише пропав сухопутній шлях до північної Африки, але й безпека морської сполуки Марсель—Альжир змаліла. На місце давньої невтральної Еспанії появилась нова італьофільська. Розійшлись були навіть поголоски — зрештою опісля здементовані — що Італія закладає на Балеарських островах свої морські й летунські бази та що має дістати ті острови від національного уряду як винагороду за поміч у боротьбі проти червоних. Таким чином перед Францією станула немила перспектива, що острови, положені на шляху з Франції до її північно-африканських кольоній попадуть у руки великодержави, яка вже зрадила імперіялістичні пляни супроти тих кольоній; що Італія шахуватиме цей найважніший для Франції шлях не лише зі сходу (Сардинія), але й із заходу. Тому коли Париж дискретно, але консеквентно підтримує червоний еспанський уряд, він кермується не лише ідеольогією та симпатіями, але й більш суттєвими мотивами — ґеополітичними і стратеґічними. Північна Африка надає напрям не лише середземноморській, але й еспанській політиці Франції.

Коли Франція настільки послідовно боронить доступу до північної Африки, годі припускати, щоби вона не виявила стільки само послідовности у боротьбі за саму північно-африканську землю. Реакція на перші прояви могребського сепаратизму гострі: провідники мусулманських націоналістів пішли на вигнання, сухопутні й летунські збройні сили демонструють з метою залякати населення. Франція рішена мабуть здавити могребський рух у зародку і не йти на ніякі компроміси. (гал.)

—o—

З польської преси.

Внутрішні барикади.

„Век Нови“ з 7. ц. м. помістив під цим наголовком передову статтю про польську національну політику супроти меншин. Автор статті, писаної у річевому і наскрізь спокійному тоні, стверджує обєктивно, що дотеперішня політика польського уряду супроти національних меншинназагал неповелася і не дала трівких і певних вислідів на ніякому відтинку. Одначе держава бодай старалася зберігти ініціятиву й активність у цих справах.

Поминаючи ендецькі теорії, суперечні з дійсністю, основою всіх цих зусиль була свідомість, що держава мусить, не маючи змоги робити інакше, змагати до „удержавлення“ національних меншин. Мусить їх бодай виховати в дусі елементарних форм громадянської льояльности. Признавано, що якщо вже меншини мусять залишитися в Польщі національно чужим організмом, то в кожному разі не ворожим і по змозі злученим з Польщею вузлом симбіози. Цей підхід був зрозумілий. **Кожний інший означав зменшення держави на 1/3 громадян і збільшення сил зовнішних наших (читай: польських — прим. Ред.) противників на кільканацять мільонів союзників, розсіяних по цілім просторі Польщі.**

Автор каже далі, що проблеми меншин не вирішує теж нова конституція зі засадою, що „польська держава є спільним добром усіх громадян“ і що „ні походження, ні віроісповідання, ні національність не можуть бути причиною обмеження громадянських прав“. Тому радить підійти до поодиноких меншин зокрема і впливати безпосередньо на їх внутрішнє життя під кутом понять, що складаються на польську державну рацію. Якщоб навіть повстало спеціяльне міністерство, що надавало би напрям національній політиці в усіх ділянках, то це не булаб „концесія“ меншинам, лише льоґічний висновок із засновків дійсности. В останньому часі — читаємо далі — держава немов виреклася всякої активности в національній політиці. Обовязує загально засада відношення до меншин „пер нон сунт“. Тому, що начальне нині гасло національної оборони мусить реалізувати польський нарід, одна третина загалу громадян випадає з рахунку. До того

неодно робиться і ще більше явищ толерується, що мусять нищити ті помости, що вже з ходом літ витворились між державою і меншинами. Легковажиться те, що деякі факти мусять настроювати навіть непольських громадян рішуче проти цієї рації — відрухом самооборони або помсти.

З цієї причини виростають щораз то вищі барикади, що розєднюють мешканців. Держава, що при допомозі закордонних союзів намагається найти союзників та ослабити бльок своїх противників, не може згодитись на те, щоб у ній витворювалось положення з єдиним наслідком — зростом ворожнечі мільонів власних громадян

О. САВИН ДУРБАК.

Геройство обовязку.

Промова, виголошена в день посвячення памятника на могилі Івана Белея.

Як найстарший з родини Івана Белея, якого память ми нині вшанували і який осьде під оним каменем, усередині між донькою і своїм зятем, лежить, позволю собі сказати слів кілька.

Іван Белей не належав до великих людей, що то приносять нові ідеї та їх поширюють, що то витичують нові напрямні сучасним і потомним; також не написав ніякого такого твору, який намащував би його на безсмертного. А чейже заслуговує на те, щоб память про нього так скоро не загинула.

Патріот першої проби і чистої раси, який дав зі себе все, що мав і що міг — полишив по собі прекрасний тип людини обовязку аж до загину, аж до винищення себе самого. Як укінчений правник, тільки без останнього адміністраційного іспиту, не тому, що не хотів, чи не міг, чи не мав за що дальше студіювати, — не тому, що був за старий, бо мав тоді всього двацять кілька літ, — і не тому, що боявся, чи по скінчених іспитах дістане посаду — цеж було літ тому 60,— а тому, що народня справа того вимагала, вступив до редакції „Діла“. І від того часу як той вірний пес служив „Ділові“ та через „Діло“ рідній справі, аж доки власний мозок, до краю виснажений, служби йому не виповів. Не тримала його при „Ділі“ тепла посада; в редакторськім покою при вул. Бэторія ч. 24 стояло його ліжко, а як коли хтось з близьких до нього приїхав, то він відступав йому своє ліжко, а сам спав на стосі газет — то була його перина... Не тримала його при „Ділі“ легка праця; за цілий час свого життя я памятаю, що тільки раз з д-ром Мих. Зобковим приїхав до мого батька, свого рідного вуйка, на кілька днів; більше разів не мав часу приїхати, хоч із батьком дуже любилися. Довгий час родина не знала, що мав жінку і дитину, а коли довідалася, то дивувалася не тому, що мав жінку і дитину, а тому, що на свої особисті справи аж стільки часу знайшов. Можна було назвати його диваком і дійсно деякі його так називали з кривдою для нього, бо це було не дивацтво, а геройство обовязку.

Великих людей нам не треба багато; вистане один, а добрий; зате треба нам багато людей обовязку. І заки ми ставити будемо памятники великому нашому чоловікові, що нас заведе до Землі Обіцяної, ставмо наперед памятники людям посвяти, саможертви, тим предтечам нашого спасителя, щоб у цей спосіб учити нас усіх обовязковости та її перед очі ставити. А спаситель прийде вже сам, як сума і викладник усіх наших мрій і бажань, зусиль і змагань, жертв і терпінь.

Іванові Белеєві, цьому примірникові обовязковости, Видавнича Спілка „Діло“ поставила памятник, а тим, що коло нього лежать, поставила родина. Ми знаємо, що „Діло“ під кожним оглядом, також і матеріяльним, стоїть тепер ліпше, як стояло за Белея; але знаємо також, що знову не так добре стоїть, щоб цей видаток прийшов йому легко. І коли родина моїми устами дякує „Ділові“, то не так за цю грошеву жертву, на яку остаточно і родина могла спромогтись, — але стократно більшу і сердечну та гарячу подяку складає „Ділові“ за те, що цим памятником пошанувало воно нашу родинну гордість, якою для нас є Іван Белей, і тим зазначило, що він не тільки для родини вартість представляє.

Лежить Іван Белей разом з донькою і зятем, тими найближчими і найдорожчими собі людьми, які разом із ним жили, які разом із ним мучилися, коли він перестав жити по людськи і тільки веґетував, і які замкнули йому очі. Добре, що вони разом усі троє вкупі лежать. Споріднені тілесно і духово — сваритися не будуть. Спочивайте у спокою!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Вкорочування прав української мови.

ДИВНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МОВНОГО ЗАКОНУ.

Загально відомо, що права української мови у прилюдному житті в Польщі дуже обмежені. Зокрема в Галичині ці права куди менші, ніж були за Австрії. Одначе найприкріше те, що ми не використовуємо навіть тих скупих можливостей в боротьбі за поширення прав української мови, що їх дають нам мовні закони з 1924 р. Ось тому майже на кожному кроці, не лише в урядах і судах, поляки стараються пояснювати постанови мовних законів дуже тісно в некористь української мови. Щоб не бути голословними, подаємо текст обіжника рогатинського старости до всіх управ міських і сільських волостей в повіті:

Starostwo Powiatowe Rohatyńskie Nr. B. B. 7/37. Prowadzenie rejestrów mieszkańców język. Rohatyn, dnia 18. października 1937. Do wszystkich Zarządów miejskich i gminnych w powiecie. W czasie przeprowadzonych w bież. roku lustracyj Biur Ewidencji i konroli Ruchu Ludności stwierdzono, że obywatele polscy narodowości ukraińskiej (rusińskiej) dokonywują zameldowań i wymeldowań, przewidzianch art. 7-14 Rozp. Prez. R. P. z dn. 16/3 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 390) w języku nieurzędowym t. zn. ruskim (rusińskim). W związku z tym wyjaśniam, że obywatele narodowości ukraińskiej (rusińskiej) winni przy wypełnianiu obowiązków meldunkowych przestrzegać przepisów o języku państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 73. poz: 724) władze samorządowe są obowiązane do przyjmowania podań oraz ustnych oświadczeń w sprawach, których załatwienie do nich należy, od obywateli polskich, narodowości ruskiej w ich języku macierzystym. Z interpretacji tych postanowień nie wynika bynajmniej, aby obywatele polscy narodowości ruskiej mogli przedkładać biurom ewidencji ludności karty i zgłoszenia meldunkowe na formularzach, wypełnianych w języku ruskim, ponieważ wypełnianie obowiązków meldunkowych nie może być uważane ani za podanie ani też za ustne oświadczenie. Przedkładając bowiem w biurze meldunkowym kartki meldunkowe obywatel nie prosi zupełnie Biuro o jakąś czynność urzędową, czy o decyzję, lecz spełnia jedynie obowiązki ustawowe. **Wobec powyższego Zarządy miejskie i gminne nie mogą przyjmować kartek meldunkowych wypełnionych w języku niepolskim.** Winnych względnie opornych należy tu donosić do ukarania za przekroczenie art. 25. pkt. 2. cyt. rozporz. tj. za niedopełnienie formalności meld. Starosta Powiatowy Dr. Janecki w. r.

Вслід за тим обіжником міська управа Рогатина повідомила гр.-катол. парохіяльний уряд у Рогатині про зміст цього обіжника з тим, щоб „wszelkie zgłoszenia meldunkowe i pisma związane z przepisami meldunkowymi przedkładać li tylko w języku polskm. W razie niezastosowania się do powyższego zarządzenia, zastosowane będą sankcje objęte art. 25. pkt. 2. rozporządzenia P. Prez. Rzpltej o ewidencji ruchu ludności". Burmistrz miasta Rohatyna.

Згадана інтерпретація ст. 2. мовного закону не витримує найменшої критики. Кожному громадянинові, який має часто до діла з урядами чи судом відомо, що „поданнями" називають взагалі письма, що їх вносять зацікавлені особи до урядів чи до суду. Отже письменні заяви, повідомлення, внески і т. д. може назвати собі староста чи інший референт адміністраційної влади як собі хоче. Вольному воля. Одначе **суть справи** в тому, що згаданий мовний закон з 31. липня 1934 р. **наложив загальний обовязок на цивільну владу й адміністраційні уряди І. і ІІ. інстанції та самоуправну владу й установи приймати у справах, що їх поладнання належить до них,** подання (термін на означення всіх письм, що входять до уряду) та **устні заяви від польських громадян української,** білоруської та литовської **народностей також в їх матірній мові...**

Зрештою як щоб дійсно так слід було розуміти термін „подання" мовного закону, як його інтерпретує рогатинський староста, про це напевно подбав би вже законодавець і у виконному розпорядку з 24. вересня 1924 р. та з 25. січня 1925 р. до мовного закону був би напевно „пояснив", які письма слід уважати п даннями, які проханням і т. д. Вкінці якщо мельдункові картки треба було виповнювати лише в польській мові, розпорядок президента з 16. березня 1928 р. про евіденцію населення згадав би про це виразно і підкреслив би, що мовний закон з 1924 р. у цій справі не обовязує. Отже з вкорочуванням прав української мови мусимо боротись. Одночасно компетентна влада повинна якнайшвидше повчити підлеглі органи, щоб такими дивними інтерпретаціями не загонювала і так до краю напружених уже польсько-українських взаємин.

З другого боку кожний з нас повинен памятати, що зберігання прав української мови в щоденному приватному і прилюдному житті — це той примітивний, найбільший обовязок членів нації, вповні свідомої свого права, це найважніший засіб у здобутті повного права нації. Ось чому мусимо признати боротьбі за права української мови перше місце в боротьбі української нації за всі прояви її права. Вкінці не слід забувати, що кожна нація мусить пережити ступні свого розвитку, серед яких боротьба за національну мову — це основа боротьби за інші права.

Про що слід знати в кожному підприємстві.

Тому що праця є підставою розвою і могутности нації та держави, уряд піклується нею та виконує нагляд над її умовинами. Це зміст постанови, що лягла в основу 8. ст. конституції з 23. квітня 1935 р. уряд видав цілу низку законів та розпорядків про уніфікацію правного стану з метою зберегти робітничі права. Правда, ті закони повстали в добі значного господарського розвою і згодом деякі їх постанови внаслідок важкої економічної скрути стали для самого робітника мертвою буквою права. Робітник мусів їх зректися з огляду на загрозу втрати праці. З другого боку швидкий зріст безробіття причинився до того, що майже всі без вийнятку постанови соціяльного законодавства треба було безоглядно шанувати. Покликані до цього чинники (інспекція праці) дбають про це при помочі карних наказів і розмірно великими грошевими карами, а то й арештом.

Всеж мало хто знає про зміст цих законів і не пристосовується до ставлених ними вимог. А що ніхто не може оправдуватися незнанням законів, то ясно, що легко напитати собі клопоту. Тому подаємо кілька таких вимог, які ставить до підприємців розпорядок президента з 16. березня 1928 р. про умову за працю робітників (Д. З. ч. 35, поз. 324).

ЛИСТА ПЛАТЕНЬ.

Кожний без винятку працедавець обовязаний під загрозою грошевої кари від 10 до 500 зол. вести листу платень чи пак виказ робітничих виплат (ст. 24 згаданого розпорядку). Вони повинні виявляти точні розрахунки з робітниками, себто дані у справі виплати заробітку, правно дозволених обтягнень з винагороди так, щоби надзірна влада могла провірити правильність виплат і обтягнень. Листа платень мусить обіймати: 1) порядкове число, 2) прізвище та імя робітника, 3) рід заняття робітника, 4) дату виплати, 5) винагороду з означенням: а) часу, за який виплачено заробіток; б) кількости надчисельних годин і висоти винагороди за ті надчисельні години у тих заведеннях праці, які підлягають законові про час праці з 18. грудня 1919. р.; в) загальної суми винагороди; г) загальної суми винагороди в натурі (там, де воно є); ґ) всієї суми винагороди: грошевої та в натурі; 6) обтягнення і 7) квоту заробітку, що припадає до виплати.

У рубриці „винагорода" слід окремо відмітити чи це постійний заробіток за дні, акорд чи премія, а в рубриці „обтягнення" (потручення) треба зазначити, скільки стягнено на обезпечальню, фонд безробіття, інші суспільні обезпечення, доходовий податок та інші потручення, дозволені на основі 32. і 38. ст. розпорядку президента про договір про працю робітників.

На основі розпорядку міністра суспільної опіки з 8. листопада 1938. р. зладжено готові вже друки на такі листи платень, що їх можна дістати м. ін. в секретаріяті Інспекторату Праці (Львів, пл. Смольки 3. III.).

ОБРАХУНКОВІ КНИЖЕЧКИ.

Дуже важну постанову обіймає 25. ст. розпорядку про договір про працю, на основі якої заведення, що має більше як чотирьох робітників, мусить видати кожному робітникові безплатно обрахункову книжечку найпізніше по сімох днях розпочатої праці. Обрахункова книжечка має обіймати дані, що відносяться до договору про працю, витяг із правних постанов про права й обовязки робітника та працедавця і вийми з правильника праці або оповіщення.

Міністр суспільної опіки розпорядком з 8. листопада 1928. р. затвердив зразок обрахункових книжечок, що складаються із 3-ох частин:

І) договірної: 1) прізвище працедавця або назва підприємства, 2) прізвище та імя робітника, 3) дата початку праці, 4) рід договору про працю (характер служби, як нпр. на пробний час, на час виконання якоїсь роботи, на обмежений або необмежений час), 5) рід заняття, 6) висота заробітку і підстава його обчислення: акорд, постійна платня, 7) час виплати заробітку, 8) висота оплат за чинитьби працедавця, коли робітник з них користає, 9) інші умовини договору про працю, якщо сторони вважають за відповідне вписати їх до книжечки;

II. повчальної: короткий витяг із правних постанов і правильника праці або оповіщення, про права й обовязки сторін;

III. розрахункової: кожноразово доконувані виплати з всякими потрученнями та наложеними на робітника грошевими карами, подаючи їх причини.

Обрахункову книжечку переховує робітник у себе і віддає її працедавцеві тільки тоді, коли треба вписати до неї дані щодо заробітку. (Книжечки можна дістати в Інсп. Праці).

ОПОВІЩЕННЯ.

В кожному заведенні праці (підприємстві), що має до 20 робітників (від 1—20) повинно бути оповіщення (ст. 56. розпорядку), що обіймає такі постанови: 1) означення початку та кінця праці і перерв у всі дні тижня, 2) виказ святочних, означених законом днів та інших, що в даному заведенні святкують, 3) час і місце виплати заробітку.

Оповіщення має спеціяльне значіння для органів інспекції праці, якщо йде про ствердження чи зберігають закон про час праці. І так якщо на оповіщенні зазначено, що праця кінчиться напр. приклад в год. 4. попол, а інспектор праці стверджить, що в год. 4.30 або пізніше робітник (ки) ще працюєе, тоді воно є підставою до наложення кари за проступок з 1. ст. закону про час праці з 18. грудня 1919. р. За невивішення такого оповіщення розпорядок передбачає кару від 10—500 зол. Готові друки оповіщення (які не вимагають окремого затвердження інспектора праці) можна дістати в секретаріяті Інсп. Праці. Заведення, які мають понад 20 робітників, обовязані вивісити т. зв. правильник праці (регулямін). Проєкт такого правильника повинен цілий тиждень висіти в місці доступному для робітників, а після того слід його представити інспекторові праці до затвердження. Правильник праці обіймає: означення початку, кінця та перерв у праці для мужчин і жінок, для малолітніх робітників (від 15—18 літ) з означенням часу на шкільну науку для них і тих робітників, що сповняють спеціяльні обовязки, час звичайного чищення машини, знаряддя і роблення порядків у заведенні праці, чергування змін у заведенні, де працюють (т. зв. шихти), виказ святочних і законних днів, час і місце виплати винагороди, постанови про обережність при праці при вогню, світлі і т. п., роди провин і висота кар, вкінці таксу за згублену робітником обрахункову книжечку.

СПИС РОБІТНИКІВ.

На основі розпорядку мін. сусп. опіки з 8. листопада 1928. р. підприємства, що мають більше як чотирьох робітників, а підлягають цілі або частинно наглядові інспекції праці, обовязані вести спис робітників на основі затвердженого зразку, під загрозою грошевої кари від 10—500 зол. В книзі слід вписати імя і прізвище робітника, дату уродження, дату вступлення до праці, службовий характер (рід заняття) й інші конечні завваги. Книги мають бути ведені у шнуровій формі і тому слід їх представити інспекторові праці відповідного району. Такі книжки, як і листи платень слід переховувати в підприємстві до пятьох років.

Куди строгішу кару, бо від 200—1.000 зол. гривни або до 3-ох місяців арешту передбачує 17. ст. закону з 3. липня 1924. р. про працю малолітніх і жінок за провину проти 11. ст. того самого закону, що накладає на підприємця обовязок вести спис (книжку) малолітніх. Виказ малолітніх слід вести у формі книжки, ошнурованої й опечатаної ляковою печаткою в інспектораті праці. Виказ повинен обіймати крім прізвища й імени малолітного означення початку, кінця й перерви в праці та її рід.

Ми подали кілька витягів із тих законних вимог, що їх ставить до підприємця соціяльне законодавство. Зберігання цих правних постанов звільнить підприємців від можливої кари, що може впасти ненадійно і від якої булоб неможливо звільнитися.

Евген Ткачук.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ 2:0 (2:0).

По знаменитій грі України з Погонею І Б сподівалися симпатики чорно-червоних високої перемоги над аутсідером О. Л. II. Соколом. Інша річ, що цей метч заповідався справді сензаційно, завдяки настроєві, що його витворила частина польської преси. Деяким острахом наповнював симпатиків України склад дружини, яка виступила без здискваліфікованого (за метч із Лехією) Красєвського.

Одначе метч виявив, що II. Сокіл є таким слабим противником, якому навіть дійсно ослаблена дружина України далаб раду. А недільне ослаблення виявилося надділі скріпленням, бо молодий Богурат, який заняв місце Красєвського на лівому крилі, заграв знаменито. Молодий, темпераментний грач і притім, на диво, спокійний, давався добре в знаки помічникам та оборонцям Сокола. Крім цього Богурат технічно незвичайно опанований і загравав так прецизно зі своїм нападом, що викликував справжнє захоплення серед глядачів. Якщо він на добре заклиматизується на цій позиції, то стане справді повновартісним крилиником репрезентаційної одинадцятки України. Далі рівну й високу форму виказав Мікльош, одначе цим разом „оперував" більше позаду, не виказуючи своєї стрілової агресивности. Зате споматав напад завжди знаменитими мичами, що їх інші співпартнери аж надто часто марнували. Взагалі напад чорно-червоних прогаяв стільки прегарних стрілових нагод, що якби лиш половину з них був використав, то Сокіл зійшов би з грища переможений не 2:0, навіть не 5:0, як у минулому сезоні, лиш у куди вищому відношенні.

На такий низький вислід зложилися три причини: 1) наші нападники задовго вичікують на позицію до стрілу; 2) в тих численних позиціях, що їх мали, переслідував їх пех; 3) воротар Сокола, який виловлював навіть найнебезпечніші стріли чорно-червоних, урятував свою дружину перед високою програною. Та ці заввяги не клясифікують гри нашого нападу злою нотою. Навпаки — напад у полі грав зовсім добре, швидко підходив до переду і щойно на карнім полі противника вилазило шило з мішка: нерішучість і повільність. Зокрема вигідний був Скоцень II., який завжди хотів собі мяч наставити найвигідніше на ногу і ясно, що без згоди грачів Сокола це йому зовсім не вдавалося. А тієї штуки, щоб стріляти з кожної позиції несподівано й заскочити неприготованого противника, він не втяв. Що він й вміє, знаємо з минулого року, коли воротарі чужих дружин ніколи не знали, коли і з якого боку впаде на них нещастя. Тепер він цю штуку трохи призабув, трохи зробився за вигідний і повільний. Петрову знову ніщо не виходило, хоч іноді загравав він знаменито і технічно й тактично є рішуче одним із найкращих грачів нашої дружини. Щож, коли багато його подач переловлював постійно противник. Зате здивував усіх Петрів своєю підворітною агресивністю, якої співпартнери не вміли використати. Магоцький зовсім добре грав як крайник, але як стрілець, що мав чи не найбільше нагод підвишити вислід, випав фатально. Він мусить рішуче опанувати свої нерви, які на грищі стають його найгрізнішим противником.

У помочі тільки Романець виконав своє завдання якслід. Цимбала в першій половині був непорадний супроти теж непорадного нападу II. Сокола і щойно в другій половині розігрався. Найслабший у помочі був цим разом Скоцень І.

Оборонці грали дуже часто за себе й за помічників і важко сказати, котрий із них був ліпший. Коли ж часом не вдавалося щось оборонцям (було це дуже рідко), тоді залишався ще Босий. Кілька знаменитих його інтервенцій перешкодило Соколові здобути почесні ворота.

Хід гри: Гру починає Україна кількома прегарними, приємними для ока акціями, які вриваються на карнім полі Сокола. Відтак гра стає млява при легкій перевазі України. Соколи починають грати гостро і навіть брутально. Одну з таких брутальних інтервенцій оборонця Зембі перериває суддя і диктує за фавль на Скоцені II. карного. Сєрегота стріляє спокійно в правий ріг воріт і 1:0. Такий вислід удержується при нецікавій грі аж до 43 хв., коли по центрі Магоцького Скоцень стріляє другого голя.

Після перерви Україна натискає і переводить просто облогу воріт II. Сокола. Стріл за стрілом іде на ворота, та грязне в руках воротаря, або минає ворітні стовпи на центиметри. Кілька знаменитих ситуацій випрацьовує Богурат, але їх запропащує дуже часто Магоцький. Також середуща трійка марнує найдогідніші позиції. Під кінець II. Сокіл звільняється з натиску, починає відгріватись, але остаточно метч кінчиться вислідом першої половини.

Видців не більше як 1.500. Суддював ред. Пшибильський.

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ.

УКРАЇНА — РЕКОРД 3:0 (1:0).

Юніори України заграли цей метч дуже добре і виграли зовсім заслужено, може навіть за скромно. Зокрема д. добре грала в Україні середуща трійка нападу: Кузьма, Зубач і Крушельницький. В помочі добрий середущий Кос і як завжди Богурат II. Стилевою обороною пописувався воротар Гнура. Ворота для наших юніорів здобув Кузьма 2 і Кульчицький.

Перемога наших юніорів цінна ще й тому, що Рекорд має добру дружину, яка займає добре місце в табелі.

ДНІСТЕР В А-КЛЯСІ.

По довгих „хождєніях по муках" та по справді дивних перипетіях, самбірський Дністер опинився в А-клясі дрогобицької групи.

Таку вістку дістаємо від нашого дописувача. Вістка ця напевне врадує симпатиків самбірської дружини і всіх спортовців краю — хоч при тому шлях, яким він цей аванс осягнув не дуже почесний. Віримо, що нашій дружині належалася рішуче А-кляса, хоч при тому на клюб спала неслава за його неспортових членів-грачів. Правда, при тому головна вина спадає виключно на Бялих, які вживали ввесь час цього року ріжних нечесних ходів, щоб тільки добитись авансу до вищої кляси. Виявилось, що цей спортовий клюб з правдивим спортом нічого спільного не має. Тому теж стрінула його заслужена кара: Цілу першу дружину Бялих здискваліфікували на 8 місяців. Провід Бялих із п. Яворським покарали безречинцевою дискваліфікацією!!!

Де рубають дрова, там тріски летять. Так теж і деяких грачів Дністра, які мачали пальці в цій нечистій справі, покарали гостро. Бувшого воротаря Дністра Кміта, який відограв ролю посередника в „гешефті" покарали досмертною дискваліфікацією. Інших грачів, що заплутались у цю погану справу, покарали 6-місячною дискваліфікацією

У висліді переведеного слідства Дністрові-Самбір признали А-клясу і вже найближчої неділі відбудеться метч української дружини за мистецтво А-кляси дрогобицької групи в Самборі.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Чорні — Юнак 3:3 (2:1).** Вже в першій половині грають Чорні в десятку, з огляду на виключення з гри Чижевського. Проте перша половина гри скінчилась успіхом львівської дружини. Юнак грав дуже амбітно і найліпшим грачем в цій дружині був Гемерлінг. Ворота Чорним добув Журковський (3), для Юнака Хлебек два і Гурський. Суддював п. Бабірецький.

ЛЬВІВ. **Р. К. С. — Ресовія 1:0 (1:0).** Ресовія приїхала до Львова в ослабленому складі, без трійки нападу, значить, без Бареля, Врубля і Гогендорфа. Чи в повному складі вирішилаб ці змагання у свою користь — не знати, хочби з уваги на упадок форми цієї дружини і зріст форми РКС-у, що минулої неділі добув два пункти на Польонії в Перемишлі. Ворота для РКС-у добув Паламарчук. Суддював п. Земан.

ЯРОСЛАВ. **Огніско — Лехія 5:2 (2:1).** Гра обох дружин рівнорядна, при чому Лехія не використала кілька добрих позицій. Ворота для Огніска добули Літейський (3) і Тишарський (2), для Лехії Кунцевич з карного і Козак. Втрата двох пунктів зіпхнула Лехію з 6. місця в табелі на восьме. Суддював п. Тарчинський.

СТРИЙ. **Погонь І Б — Погонь (Стрий) 2:2 (1:1).** О цей метч, до речі на слабому рівні принію втрату пункту на власному грищі надто рекламованій Погоні. Резерва львівської Погоні була ліпша під технічним оглядом і могла вивезти зі Стрия два пункти. Не використала карного мету, який перестрілив Волянін. Ворота для Погоні І Б добули Дрегер і Волянін, для стриян Валіцький.

САМБІР. **Польонія — Корона 1:0 (1:0).** Польонія перемогла в Самборі Корону, хоч всі сподівалися по її грі з РКС-ом якщо не програної, то бодай ремісу. Боротьба була дуже гостра і завзята. Корона не використала кількох догідних ситуацій. Одинокі ворота для перемиської дружини стріляв Дикий. Тою перемогою Польонія закріпила свою позицію на першім місці в табелі і мабуть уже добула осіннє мистецтво Окружної Ліги.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Гасмонея 2:1 (0:0).** Гра ввесь час гостра і в першій половині зі замітною перевагою Чуваю, що добре чувся на власному грищі. Вислідом гострої гри були аж два випадки на грачах Гасмонеї, а саме Шляфові розбили в 30.-ій хвилині голову, а Ротштайнові ногу. Ворота для Чуваю добули Кубін і Гусек, для Гасмонеї Ротштайн. Суддював п. Медицький зі Львова.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ

1)	Польонія	12	19: 5	26:16
2)	Чорні	12	17: 7	35:15
3)	**Україна**	**12**	**16: 8**	**25:19**
4)	Гасмонея	12	14:10	18:12
5)	Ресовія	12	14:10	27:24
6)	Р. К. С.	12	13:11	14:12
7)	Огніско	12	13:11	25:24
8)	Лехія	12	12:12	36:29
9)	Погонь (Стр.)	12	11:13	27:24
10)	Чувай	12	10:14	19:24
11)	Погонь І. Б.	12	9:15	20:29
12)	Корона	12	8:16	22:39
13)	Юнак	12	7:17	22:32
14)	Сокіл II.	12	5:12	10:27

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ХОЖУВ. **Погонь — А. К. С. 1:0 (1:0).** Погонь зробила Краковії величезну прислугу виграючи цей метч, бо таким чином Краковія здобула мистецтво Державної Ліги. Погонь грала д. амбітно, хоч цей метч не мав для неї спеціяльного значіння. У другій половині переважав сильно АКС, одначе Погонь боронилася розпучливо, щоб помогти своїй „приятельці" Краковії. Одинокі ворота для Погоні стріляв Єдинак.

ТАБЕЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

1)	Краковія	18	26:10	43:16
2)	А. К. С.	17	24:10	35:17
3)	Рух	18	23:13	46:29
4)	Варта	18	20:16	40:36
5)	Погонь	18	19:17	25:23
6)	Варшавянка	18	18:18	34:44
7)	Вісла	17	17:17	31:21
8)	Л. К. С.	18	16:20	36:39
9)	Гарбарня	18	15:21	28:39
10)	Домб	18	0:36	0:54

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Каріссіма — Веселка 9:1 (2:1).** В мистецькім метчу за мистецтво Ц-кляси Каріссіма перемогла Веселку з Медики 9:1. Суддя п. Рандт.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польна — Сян І Б. 5:0 (3:0).** Резерва Сяну програла метч за чашу Панцерних з Б-клясовою Польною. Підчас цього метчу воротар Сяну Вадим зломив собі в зударі з грачем Польної ногу.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — Стшелєц Польмін 2:2 (1:0).** Другі й останні змагання за мистецтво Б-кляси, в яких Ватра здобула перший пункт. Ворота для Ватри здобув Флюнта. Суддював інж. Хомишинець.

БОРИСЛАВ. **Сокіл (Борислав) — Скала (Стрий) 3:1 (0:0).** Нарешті вістка про стрийську Скалу, одначе сумна, бо Скала програла метч за мистецтво Б-кляси зі Соколом.

МИСТЕЦТВА СВІТУ.

СОФІЯ. **Чехословаччина — Болгарія 1:1 (1:0).** Несподіваний вислід в елімінаційних змаганнях за мистецтво світа. В чеській дружині погано грав напад. Болгари слабші від чехів, зате грали д. амбітно. Метч відбувся на фатально розмоклому грищі. На весну відбудеться відплатний метч у Празі, який вирішить, хто ввійде до фінальних змагань у Парижі.

Ірляндія — Норвегія 3:3 (1:2). Елімінаційний метч за мистецтво світа відбувся в Дебліні перед 25.000 глядачів. Тому, що в першім метчу перемогла Норвегія, то вона входить до фіналу.

АВСТРІЙСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЛІГА.

Адміра — Вієнна 2:3; Рапід — Австрія 2:1; Вакер — Фаворітнер АЦ 9:2; ФЦ. Він — Сімерінг 5:2; Метч Спортклюб — Фльорідсдорф не відбувся.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Будафок — Терекваш 5:1; Кішпешт — Фебус 2:0; Немзеті — Гунгарія 2:2; Ференцварош — Сіркетакеі 4:3; Уйпешт — Будаї 1:0; Електромош — ЕТО 5:2; Сегедін — Бочкаї 2:0.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ПРОСТЄЯОВ. Вікторія Жижков — СК. Простейов 9:3 (0:2). Після цих змагань Простейов покинув останнє місце в табелі.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

БРАТИСЛАВА. Вінер Спортклюб — ЧСК Братислава 4:5 (2.2).

БРНО. Жіденіце — Фльорідсдорфер Клюб 7:2 (5:0).

ПЕРШИЙ УСПІХ БОКСЕРІВ УКРАЇНИ.

Дебют боксерів України випав зовсім удачно. Метч зі Стшельцом виявив, що наша дружина має знаменитий матеріял, якому недостає ще відповідної змагової рутини. Зокрема великі надії можна покладати на Кота, Левковича, Опудляка й Помірка. Цей останній був правдивою ревеляцією метчу, бо хоч повний новик і дебютант у боксі, який кермувався в боротьбі тільки інтуїцією, мало що не знокавтував свого противника.

Перший виступ боксерів України стягнув до спортової галі доволі багато публики, що дає запоруку, що Україна і в боксі матиме багато симпатиків.

Технічні висліди такі: вага мухи: Тиньо (Україна) хоч мав перевагу в першій рунді, програв 2:3 до Кузьмінського (Стшелец); вага когута: Кіт (У) програв із Ковальським (С) не зважаючи на перевагу в першій рунді. Вага перо: виграє Рудницький з найкращим змагуном Стшельца Табіном; легка вага: Опудляк (У) виграв по гарній боротьбі з Буйом (С); півсередня вага: Левкович (У) зремісував з Радецьким (С); середня вага: „Микита" (У) піддався в першій рунді Войцеховському (С). В півтяжкій вазі відбулася товариська стріча Пащина (У) з Павлючуком (С), який у першій рунді піддався Пащинові. В останній вазі Помірко (У) виграє з Яшовським.

Суддювали в рінгу п. Волібжуховський, на п.-ти п. Левінтер.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Доля Гарбарні. Провід Гарбарні, яка цього року покидає Державну Лігу, заявляє, що всі вістки про ліквідацію т-ва та ріжні організаційні зміни неправдиві. Гарбарня зовсім не резигнує з боротьби і хоче на другий рік грати метчі за вхід до Д. Л.

Християнський інтернат

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

Завдяки великій моральній підтримці і матеріяльній підмозі відомого мецената української молоді Митрополита Андрея, українські студенти знайшли знову приміщення в Академічному Домі при вул. Супінського ч. 21. В ньому міститься тепер християнський інтернат, доступний для українських студентів усіх високих шкіл Львова. Святочне відкриття цього інтернату відбулося в неділю 7. ц. м.

Відкриття інтернату попередила тиха архиєрейська Служба Божа, що її відправив Преосв. Кир Никита в год. 11.30 у церкві оо. Редемптористів при вул. Зибликевича в асисті о. прал. Л. Куницького та о. проф. д-ра І. Гриньоха. Співав мужеський хор „Бандурист". Після того в год. 1. вполудне відбулася святочна академія у просторій, гарно відновленій салі Академічного Дому. На академії бачили ми Преосв. Никиту та о. прал. Л. Куницького, голову НТШ. проф. д-ра І. Раковського, представників українських центральних установ, преси та багато студентів, які виповнили салю по береги. Естрада була прибрана національними прапорами, між якими на килимі виднів хрест, тризуб і портрет Митрополита. Академію почав хор „Бандурист", що під орудою д-р. Плешкевича відспівав прегарний концерт Бортнянського „Воспойте Господеві". Після того о. проф. О. Малиновський, ректор християнського інтернату, привитав представників товариств, преси і гостей та обговорив обовязки й умовини праці українських студентів в інтернаті, підкреслюючи його значіння для бідних студентів під теперішню пору. Далі Преосв. Никита відчитав довшу грамоту Митрополита Андрея, який не міг особисто взяти участи у відкритті цього інтернату. Митрополит, згадавши про важке положення українських студентів, спинився основно над завданнями нашої молоді, надії нації і візвав студентів до праці над собою, щоб видали багато людей сильної волі та хрустальних характерів. Опісля хор „Бандурист" відспівав відому пісню Матюка: „Кріпись, народе", а студ. Редько виголосив основний реферат про завдання українських студентів. Академія закінчилася відспіванням національного гимну.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

45-ліття діяльности Константини Малицької.

В суботу 6. ц. м. вечором відбулися у школі ім. Шевченка ширші сходини заходами Старшини Кружка „Р Ш." ім. Ганни Барвінок та Батьківського Кружка при цій школі, щоби вшанувати 45-ліття діяльности відомої нашої письменниці та зразкової виховниці молодого покоління п-і Константини Малицької. Крім батьків і молоді бачили ми на сходинах голову НТШ проф. д-ра І. Раковського, голову РШ проф. Д. Коренця, голову СУ п. М. Рудницьку, представників преси і найближчі співробітниці п-і К. Малицької з Кружка РШ.

По короткій промові п-і О. Ціпановської про великі заслуги Ювилятки як виховниці і громадянки виголосила основний реферат управителька школи ім. Шевченка п-і С. Федорчакова. Референтка пригадала головні моменти з життя Ювилятки та спинилась ширше над невтомною діяльністю п-і К. Малицької у школі ім. Шевченка, де вона працювала понад 30 років. З черги учениця тієї школи Анна Ривко виголосила з чуттям вірш у честь Ювилятки, а Дада Квасниця, учениця гімназії, — виголосила в легкій формі спогад про переживання у школі під проводом Ювилятки, своєї дорогої учительки. Сильне враження викликала промова п-і д-р О Степанів-Дашкевичевої, яка змалювала громадянську діяльність Ювилятки перед світовою війною. Далі дівочий хор цієї школи під проводом проф. І. Грипевецького відспівав одну пісню. Від Батьківського Кружка промовила сердечно п-і Скоплякова і склала щиру подяку п-і К. Малицькій за її жертвенну працю над вихованням молоді. Одночасно подала до відома, що Батьківський Комітет вирішив створити оселю імени п-і К. Малицької, щоб осьтак ушанувати її невтомну працю. В цій оселі вже в найближчому часі найдуть відпочинок учителі РШ.

Слід згадати, що Ювилятка у своїй скромности відмовилася прийти на ці сходини. Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

—o—

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС. 2)

Із записника батька.

Хто може дивитися, не сміючись на трьохрічну дитину, як вона щойно прокинеться, як її одягнуть і поставлять на землю, і як вона хвилину стоїть непорушно, перетираючи собі очі, а потім пускається повільною ходою, засоромлена, заспана, збентежена, невдоволена, пхенькаючи і споглядаючи на людей скоса; або коли змерзне, дістане червоний носик, і йде дрібними кроками маріонетки, згорблена, виявляючи тисячу примх і маленьких жестів, немов би хотіла сказати: „Я маленька, я нішо, загрійте мене а то щезну". Або коли встромить половину голови у глечик кави з молоком, який тримає обома руками, і сьорбаючи жадно, пасе очима кусень медівника, підозріваючи, що ви маєте щодо нього ворожі наміри. Хто може дивитися на все те, не сміючися — в того немає ніжного змислу гумору.

* *

В цьому віці нема нішо кращого над їх бігання. Їхній біг має щось із підскоків еластичного мяча, з ходи пивниці, що „качки заганяє", з рухів листка, що його несе вітер. Мала істота відбивається від лавочки, вибігає з кімнати, спотикається на коті, перекидає крісло, перебігає коридором, і давай дріботіти ногами і вимахувати руками з кімнати до кімнати тікаючи перед мамою аж у найдальший куток хати, де ховається за валізку, і звідти робить останню спробу вимогти на ворогові останню ласку. Ох, даремне! Треба погодитися з миттям личка.

* *

Хто скаже, що таке дитячий голос? Це тьохкання соловейка, щебет ластівки, півкання курятох, мявкання кота. Це звуки флейти, журчання й шепоти незмірно солодкі верески і скреготи, що роздирають вуха, трелі сопрана, вибухи мужеських голосів, детонації горляного тенора, фістули маріонеток, фіоритури і пасажі небувалі; усі звуки, що добуваються з клітки зі сотнею пташок і з орхестри на сотню струментів. Наближіть лице до їхнього ротика і звеліть йому промимрити до вуха яке слово: буває, виходить якийсь звук що вас збентежить; маєте враження, що ви приклали ухо до отвору таємних дверей і почули надлюдський голос.

Сміється. Я ніколи не бачив такого щирого сміху. Це сміх перебільшений, розгнузданий, вимущений. Врешті боюся, що йому нестане віддиху. Кидає собою направо й наліво, перехиляє голову взад, його очі заповнюються слізми, його обличчя синіє. Тоді вже! пошкодиш собі, перестань! Це сміх безконечний судорожний, сміх, що розриває нутро. Та скінчи бо вже раз! І чого смієшся? Що сталося?.. А! я не помітив, що він насадив мені на голову паперовий капелюшок.

*

Ті одягнені дітища щось ніби значать коли їх роздягнути вони вже нішо. Обмацуємо це тільце, чуємо під руками ці ніжні кости, які — гадаємо — повинні під доторком руки поламатися, і тремтиш, думаючи про те, до якої ніжної нитки привязане це дороге життя. Скілько часу і скілько терпінь доведеться пережити їм і тим що їх люблять, поки ця мала рука зможе відперти образу людини! Подивіться на того чоловічка голого і вчора відлученого від груди! Невжеж колись прийде день, коли і ти матимеш бороду і циліндер на голові? І зрозумієш Тита Лівія? І зумієш розвязати рівнання другого ступня з трьома невідомими? Куди там, брехуне! це неможливе.

*

Справді, я повинен лікуватися від цієї слабости. Сиджу при столику до писання, пишу; моя голова заповнена поважними думками, найменша перепона непокоїть мене, спішуся, щоб скінчити; та таки мушу відкласти перо, встати, перейти через кімнату, відсуваючи крісла, спотикаючися на забавках і непокоячи чотири чи пять осіб, щоб піти і стиснути, тільки на хвилину між указовим пальцем і палюхом, лидочку тієї ніжки, яку я зі свого місця добачив, як вона забіліла в темному кутку за опертям фотелю. Заспокоївши цю химеру, вертаюся до столика із заспокоєним серцем і задоволеним духом. Якби не те, мені булоб було трудно докінчити сторінку.

* *

Що за розкіш дрочитися з дитиною і засипати її докорами! Ти мала лялька, ти товстелезний, ти круглий, ти твердий, ти поганий; їш як віл і спиш як кертиця; ти ограничений і нероба, що мене руйнує і стягає на мою голову клопіт. Ще день-два, і дам тебе на дроворуба, не хочу тебе знати, викину тебе з дому, покінчиш сумно, ти кандидате до вязниці, ти моє життя, боготворю тебе!

*

Та й любов до дітей має свої вибухи. Правдивий батько почуває себе потрохи людоїдом і хотів би жити у відокремленій хаті, і насититн свій голод так, щоб не збіглися сусіди на крики жертви. Не реви, чуєш? Мій обовязок тебе утримувати, а твій дозволити себе цілувати, в голову — очі — в губи — на грудях — на шиї — доки віддиху стане. Верещи! верещи! Що мене обходить? Кобн тільки я наситився. А, якби я не боявся, що тебе задушу! Вже постановлено: одного чи другого дня я покінчу з тобою.

*

(Далі буде).

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СВЯТО РЕМІСНИЧОЇ МОЛОДІ У ЛЬВОВІ

Три наші ремісничі бурси, жіноча та обі мужеські, вшанували Листопадові Роковини гарною академією, що відбулась минулої неділі в домівці Товариства „Зоря“ при Вірменській вулиці. Невелика саля „Зорі“ ледви помістила коло 400 ремісничих хлопців та дівчат і гурт запрошених гостей.

На дбайливо виконану програму листопадового вечора зложилася одна збірна декламація „Проповідь Ілярiона“ Матієва-Мельника і чотири сольові („1. листопад“ У. Кравченко, „Спомин“ Невестюка, „Листопадове“ та „Рітри і бурі весняні“ у виконанні пп. Надії Стадник, Неонілі Курташ, Я. Сумика і Е. Лавриніва, скрипкове сольо М. Дірка та виступи хорів усіх трьох бурс: жіночого і двох мужеських (з бурси з вул. Бартосівної під батутою п. Юськова, з вул. Пасічної — студ. К. Цепенди), які відспівали Вахнянина „Ой, впав стрілець“, „Заквітчали“, „Гей, там у полі“, „За рідний край“, Купчинського „Засумуй трембіто“, Леонтовича „Ой, зійшла зоря“, Лепкого „Коби скорше з гір“, Гайворонського „Нема в світі“ та „Ой, пущу я коничeнька“.

Присутні мали нагоду переконатися, що національне й естетичне виховання нашого ремісничого доросту поставлене на високому рівні.

Свято закінчено національним гимном.

——o——

Посвячення двох памятників:

НА МОГИЛІ БЛ. П. ІВАНА БЕЛЕЯ ТА НА МОГИЛІ БЛ. П. СПИРІДІОНА БАНЬКОВСЬКОГО.

В мин. неділю 7. ц. м. відбулося на Личаківському цвинтарі у Львові посвячення двох памятників: в год. 11.30 на могилі бл. п. Івана Белея, в год. 12. на могилі помершого радн. львівського магістрату Спиридіона Баньковського.

Посвячення памятника на могилі довголітнього нач. редактора „Діла“ бл. п. Івана Белея довершив член Дирекції „Діла“ о. крил. Дамян Лопатинський, що відправив опісля й панахиду. На закінчення промовив сердечними словами іменем Родини Покійного о. Савин Дурбак, якого промову містимо нині окремо у фейлетоні. На посвячення цього памятника прибуло понад сто осіб: крім Родини явилися члени Надзірної Ради, Дирекції і Редакції „Діла“ в комплеті, визначні представники інших українських установ і дехто з сучасників бл. п. І. Белея (м. ін. сен. д-р Горбачевський). Посвячення закінчено співом „Вічної памяти“.

Посвячення хреста-памятника на могилі бл. п. радн. Спиридіона Баньковського довершив о. крил. Юл. Дзерович, що перед відправою панахиди сказав коротке слово про заслуги Покійного, який у своїм записі-легаті не забув не тільки за Народню Лічницю, але й за Просвіту, Рідну Школу, Видавничу Спілку „Діло“ та інші національні установи. І на цьому посвяченні памятника було кількадесять приявних визначних громадян, передовсім лікарів і виділових „Нар. Лічниці“, якій Покійний призначив найбільшу пайку зі своєї спадщини.

——o——

Абсолютна льояльність і дальша консолідація.

ЗІЗД ЛЄҐІОНІСТІВ ПРО ПОЛІТИКУ СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Минулої неділі відбувся у Львові надзвичайний зїзд делегатів „Звйонзку лєґіоністів“ і „Звйонзку пеовяків“ з трьох воєвідств Галичини. У зїзді взяв участь львівський воєвода Білик, ген. Токажевський, який проводив нарадами, представники цивільної і військової влади та делегати лєґіоністів з цілої Польщі. Довший реферат виголосив майор Л. Домонь про теперішню суспільну і політичну структуру в Польщі, звертаючи головно увагу на українську проблєму. Ствердив, що **„українську проблєму може розвязати лише польське громадянство на основах, оголошених у заяві ради секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій Сх. Галичини. Від українців домагаємось лише — заявив промовець — абсолютної льояльности супроти польської державности.** Далі відчитав заяву спільної ради організацій лєґіоністів і пеовяків у справі їх обєднання в Галичині. Опісля проголосив довшу промову ген. Токажевський. По шістьгодинних нарадах зїзд приняв обширну ідеольоґічну декларацію та резолюції. Крім наскрізь організаційних і чисто польських справ зїзд висловився за дальшою кольонізацією українських земель. **„У східних воєвідствах — читаємо в заяві, що її помістила львівська польська преса — земельна реформа мусить бути висловом нашої (читай: польської — прим. Ред.) національної експансії; осаджуючи польського селянина в суцільних зорганізованих громадах на землі, відзисканій потом і кровю польського вояка, створиться охоронний вал Польщі проти навалам, що йдуть з московського Сходу“.**

Далі зїзд висловився за зміною виборчої ординації і новими виборами до сойму та сенату. Зїзд заявився рішуче проти всяких спроб накинути Польщі тотальний устрій, що є замаскованою формою диктатури та тиранії панівної кляси над загалом громадян.

У справах національної політики зїзд домагається, щоб уряд остаточно устійнив політику супроти національних меншин у Польщі. „Змагаючи до одноцілої національної держави, що буде витворюватися автоматично в міру посту пу праці польського народу, **зїзд почуваеться до обовязку ствердити, що польський нарід раз на завсіди осудив політику насильного винародовлювання національних меншин.** Зїзд стверджує, що польський нарід відноситься з пошаною і прихильністю до культури, вірувань та обичаїв славянських меншин у Польщі, але протиставиться всією силою своєї державної і суспільної сили всяким сепаратистичним і протипольським тенденціям.

Хочемо вірити, що українці самі зломлять впливи чужих агентур в рядах ОУН і що самі зліквідують цю організацію та що цією своєю поставою проти ОУН дадуть доказ своєї льояльности до держави і польського народу“.

Далі зїзд осудив брутальні протижидівські виступи, підтримуючи тезу, що жиди повинні виемігрувати з Польщі. Осудив теж методи політичної праці „Звйонзку Млодей Польскі“, що є сектором молоді в ОЗН і візвав польське громадянство до боротьби з комуністами. Вкінці у трьох резолюціях домагається, щоб ОЗН, до якого рішив приєднатись як суцільна група, узгіднив свою працю з діяльністю секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій, прилучився до останньої заяви цього секретаріяту у справах національної політики і признав тижневик „Воля і Чин“ органом табору лєґіоністів та пеовяків.

Сибірський незалежницький рух.

В останній книжці, ч. 64, париських „Современных Записок“ зявилась стаття С. Постнікова під наг.: „Література еміґрантського сепаратизму“. Він пише в цій статті між іншим таке: „Деякі мешканці Сибіру виступили вже в часі громадянської війни в обороні автономії Сибіру. Ця течія перетворилась в останньому часі серед совітської еміґрації Далекого Сходу в рух за цілковите відокремлення Сибіру від Московщини. Відокремлений Сибір мав би приступити до системи азійських держав та орієнтуватись на союз з Японією. Найбільш рішучими заступниками цього руху є деякі міністри б. сибірського уряду з часів громадянської війни. Ідеольоґія та тактика сибірського сепаратизму знайшли свій вислів в брошурі Головачова п. н. „Сибірський рух та міжнародне становище“. Сибірські сепаратисти уважають, що тепер вони не можуть числити на підтримку західної Европи у своїй боротьбі за створення незалежної сибірської держави. В добі, що приходить, осередок політичної ваги буде пересунений над Тихий Океан, провідна роля належатиме Японії, отже й зудар між Японією та СССР посуне далі розвиток сибірського руху.

БЕЛЬҐІЙСЬКОМУ МІНІСТРОВІ СПАКОВІ НЕ ВДАЛОСЬ УТВОРИТИ УРЯДУ.

Бельґійський міністер закордонних справ Спак, якому король поручив місію створити новий уряд, стрінув нині передполуднем непередбачені труднощі. Він пішов до королівської палати і заявив, що втратив надію утворити новий уряд.

Б. ПРЕМІЄРА СССР. ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ.

Бувшого предсідника совнаркому СССР Сирцова, який під замітом участи у змові проти Сталіна перебував від 1936 р. у вязниці, засудила виїздна колеґая найвищого суду СССР на смерть

По широкому світі.

СССР заявив Італії, що уважає її приступлення до протикомуністичного пакту „неприязним актом“.

Британійський міністер закорд. справ Іден заперечив у парляменті поголоску, немовби до Еспанії причалили нові італійські війська.

Французькі повітряні сили відбудуть маневри над Тунісом. Деякі ескадри долетять до середущої Африки.

Румунський уряд покарав 141 підприємства грівною до 100.000 леїв за те, що вони не давали у себе праці румунам.

У СССР з великою парадою відсвяткували 20 роковини комуністичної революції. В Москві відбулася велика військова ревія

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2.000 інвалідів.

ЕСПАНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЛЬОТА ЗАГОРОДИЛА МІНАМИ ЧЕРВОНІ ПОБЕРЕЖЖА.

Національний уряд подає в комунікаті осторогу, що від 10. ц. м. його фльота закладає мінові загороди між рогом Нао (100 км. на південь від Валенсії) та рогом Тормоза (190 км. на північ від Барсельони).

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЕВАКУУВАЛИ КИТАЙСЬКУ ДІЛЬНИЦЮ ШАНГАЮ.

Евакуація китайської дільниці Шангаю покінчиться мабуть нині вечором. Вона викликала паніку серед китайського населення, яке втікає до французької концесії.

—o—

НОВИНКИ.

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— Перевози меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности поледнує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 4-6

— Знана зі солідности кравецька робітня мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п. тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. Ціни приступні. 1931 6—35

— В роковини смерти Миколи Лисенка відправив парох Преображенської церкви о. Домет Садовський в окруженні шістьох священиків панахиду в суботу 6. ц. м. вечором. Співав хор „Сурма". Церква була виповнена вщерть народом, переважно молоддю. — Музичне Т-во ім. Лисенка у Львові відбуло в мин. суботу безпосередньо перед панахидою в Преображенській церкві жалібне засідання, присвячене памяти М. Лисенка у 25-і роковини його смерти.

— Панахида біля памятника Маркіяна Шашкевича на Личаківськім цвинтарі відбулася в суботу 6. ц. м. в год. 2.30 попол. заходом читальні богословів. Панахиду відправив о ректор д-р Йосиф Сліпий в окруженні оо. професорів Академії при співучасти хору богословів.

— В Українськім Лікарськім Товаристві чергові сходини членів у пятницю 12. листопада, год. 7. веч. На сходинах матимуть: 1) д-р Софія Парфанович другу частину свого реферату „На траківськім терені" і 2) д-р Нарціз Лукіянович на тему „Молодеча (ювенільна) форма поступового занику мязнів". Реферати починаються точно в год. 7.15.

— Ширші сходини філії С. У. відбудуться в четвер 11. ц. м. год. 19. з рефератом Вп: ред. Р. Голіяна на тему: Репортаж з подорожі (Рим, Югославія-Закарпаття) при вул. Сикстуській 46. Гостям раді.

— Прощальний концерт Марії Сокіл і Антона Рудницького перед їх виїздом до Америки відбудеться в пятницю 12-го ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові в год. 20.15 (8.15) веч. У програмі найкращі пісні й оперові арії з репертуару нашої широко відомої співачки, а саме: пісні Василенка, Рахманінова, Гліера, оперові арії Сметани, Пучінія, Мусоргського, народні українські пісні та — як новинка у Львові — дві арії з опери А. Рудницького „Довбуш". Білети на концерт продає Союзний Базар, вул. Руська. (Звертаємо увагу, що в четвер з нагоди державного свята Союзний Базар замкнений).

— Генеза назв зоряних констеляцій, виклад д-ра М. Зарицького в Т-ві ім. П. Могили дня 10. листопада. Саля „Української Бесіди", год. 18, вступ вільний.

— Боротьба з очними недугами у школах. Шкільні Кураторії видали обіжник у справі лікарських оглядин дітей у вселюдних школах. Всіх дітей з першої кляси мають оглянути лікарі окулісти та перевірити, чи не хорі вони на трахому (египетське запалення очей), яка шириться головно серед шкільної дітвори.

— Арештування в Коломиї. Політична поліція в Коломиї перевела, як відомо, серед української молоді ревізії й арештувала Богдана Войткова, Омеляна та Степана Гошовських. Степанію Кадобянську, Осипа Сливинського, Богдана Тичинського та Ярослава Жидчина. Після переслухання випущено частину арештованих. У слідчій вязниці осталися лише Богдан Войтків, Степан Гошовський і Богдан Тичинський. Причина арештовань невідома.

— Присуд на поліциста за побої. Перед апеляційним трибуналом у Львові станув поліційний розвідчик із Заліщик, Август Понятовський під закидом зловживання влади. Окружний суд засудив Понятовського на 6 місяців вязниці за те, що в часі переслухування побив пожежного сторожа Івана Пеля, а опісля обвинуватив його, що нібито кинувся на нього підчас урядування. Апеляційний суд затвердив присуд першої інстанції, припиняючи виконання кари.

— Санація „Просвіти" в Ужгороді. Чехословацьке міністерство фінансів 2. XI. ц. м. остаточно затвердило санацію „Просвіти" в Ужгороді на суму два міліони 200 тисяч чеських корон.

— Новий член Польської Академії Літератури. На опорожнене місце наслідком резигнації Губерта Ростворовського членом Польської Академії Літератури вибрано двома третинами голосів Яна Льорентовича, відомого театрального і літературного критика.

— Студентські заворушення. Нині дійшло до сутички між студентами при вході до університету при вул. Маршалковській; почалося від бійки між ендеками і соціялістами, які розкидали летючки зі закликом до бойкоту лавкової анкети. Крім того ендецькі студенти напали на торговельну академію, а коли поліція випирала жидів, що там замкнулися, рушили в сторону ветеринарійної академії, бючи по дорозі шиби у жидівських крамницях. Ректор університету припинив анкету у справі лавок.

— Розібрали новий дім. На львівському передмісті Сигнівці, міські робітники з наказу будівельного нагляду розібрали новий партеровий дім, який його власник Ст. Шайовський вибудував без урядового дозволу. Мури були виведені вже під дах. Шайовський вніс скаргу до воєвідського уряду і мін. внутрішніх справ Складковського.

— Залізнична катастрофа у Снятині. На залізничій стації у Снятині румунська машина віхала на бічний шлях, де направляли вагони. При зударі ушкодився румунський паровіз і розбився польський товаровий вагон, причому вбило 25-літнього робітника Андрія Вебера і ранило робітників Миколу Бубака та Петра Сандуляка. Керманича румунського паровозу Левіціяна Жоржа і кочегара Ізидора Пара арештували.

— По пяному. В мешканні Сабіни Щенсневич при вул. За монастирем у Тернополі розігралася крівава трагедія. Прийшло до неї пяне товариство, з якого Антін Богач став залицятися до Марії Пуклич. Коли Марія, замужна жінка і мати двох дітей, не хотіла йти на руку пяному Богачеві, цей добув револьвера і ранив її в голову, після чого відобрав собі життя. Тяжко ранену Пукличеву відставили до шпиталю.

— Самоходова катастрофа склалася на дорозі між Дрогобичем і Бориславом. Коли особовий самохід знайшовся в Дережичах, з невідомої причини впав на поруччя моста і проломивши його, впав із сімома пасажирами в ріку з висоти 3 метрів. Чотири пасажири: Аделя Рапапарт, її чоловік Савль Рапапорт, Михайло Спунда і Юліян Фінклер, усі з Борислава, тяжко потовклися, так що всіх перевезено до шпиталю.

— Напад на приходство. В Недільній пов. Рудки, бандити напали на греко-катол. приходство і стріляли з револьверів до о. Івана Сенети та його служниці Марії Пехоцької. Служниця ранена в груди. Сторож сполошив бандитів і вони втікли, не забравши нічого.

— Велика пожежа у фабриці. У фабриці сукна Маркуса Вольфа в Бельську вибухла на пятому поверсі велика пожежа і почала швидко поширюватись на нижчі поверхи. Аж на другому поверсі вдалось пожежній сторожі вогонь припинити й охоронити кітли від вибухів. Згоріли величезні запаси вовни. Загальні втрати обчисляють на 3 міліони зол.

— Ще одна вязнична книжка. Варшавський окружний суд затвердив конфіскату вязничних споминів п. н. „Перепрошую, що живу", які написав Володимир Вісковський. Автор був свого часу надкомісарем виділу боротьби з валютовою спекуляцією, опісля засудили його на 5 літ вязниці. Відсидівши кару, написав книжку на основі кримінального життя.

— Львівська хроніка. Арештовано злодійську шайку: Михайла Головача, Антона Черного й Олену Худобу, що вкрали 3.000 зол. із каси Ставропігійського Інституту. При ревізії знайшли тільки вкрадену щадничу книжечку. — Придержано теж Казимира Шпунара, в якому пізнали злодія, що вирвав ручні торбини з грішми Амалії Вальдман і Ніні Вільнер. Разом з ним арештовано його жінку Павлину, що співділала в його грабіжницьких нападах.

— Краєва хроніка. До церкви в Гарбузові зборівського повіту вломилися крізь вікно злодії та вкрали позолочувану чашу вартости 100 зол. — По дорозі із Пустомит до львівського шпиталю помер 21-літній Іван Самотус, якого пробив ножем у груди Стефан Пин із Семянівки.

**— Чотири залізничини в укр[illegible] Кар[illegible] живий [illegible] що головні туристичні [illegible] будуть вільні від нових граничних загострених приписів.

— Важне для Пань Дому. Неоцінимі книжку з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня пече сама" дістанете у всіх кольоніяльних крамницях, книгарнях і у заступників фірми Еткер. Ціна обнижена 80 сотиків. Книжечка неоцінена, бо дає багато приписів на печиво тощо.

Театри.

Великий Театр:

Середа 10. XI. год. 8. веч. „Мавоя" оп.

Четвер 11. XI. год. 8. веч. „Вірш[illegible]ва"; абонам. неважний.

Театр Рінжнородностей:

Середа 10. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Четвер 11. XI. год. 7. веч. Свято Незалежности, вистава для безробітних.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДИМНО:

10. XI. Жайворонок.

11. XI. Ніч під Івана Купала.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗБОРІВ:

10. XI. Шаріка.

ЗОЛОЧІВ:

11. XI. ?

12. XI. Довбуш.

Зі Золочева їде театр до Бродів.

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави", „Яносік, ватажок опришків".

АТЛЯНТИК: „Гальжа" з участю Бандрівської-Турської та Л. Копури.

ВАНДА: „Голгофта".

ГРАЖИНА: „Шішвацятилітня" з Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (Д. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолюлю", „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".

МІРАЖ: „Август Сильний, король Польщі" зі Тамарою Вишневською.

МУЗА: „Камеліова дама".

ПАКС: „Пісня кохання" з Іваном Кепурою.
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Бльонд Кармен" із Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни".
СВІТ: „Пропаще місто", „Тиждень перед шлюбом".
СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія
ТОН: „Трафальґар".
УТІХА: „Циганське дівча" з Фліпом і Флапом і ревія „Військо йде".
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Рен".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 10. листопада 1937

БЕРЛІН 15.00, 18.00 Розр. музика; 20.15 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Рос. пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Вок. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Саксофон, 18.20, 19.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 22.00 „Іфігенія в Авліді" оп. Глюка; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 „Алєксандерс Фест" ода Гендля у вик. орх. і сол., 21.10 „Коли є гумор" вес. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 20.20 Настроєві мельодії; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.15 Скрипка, форт.; МОР. ОСТРАВА **22.15—23.00 Лисенкові твори у вик.** хору та солістів; ПРАГА 14.00 Два форт., 20.05, 21.00 Концерт фільг. орх., 22.35 Соната Шопена на віол. і форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 21.30 Театр Уяви; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Мельодії та пісеньки.

Четвер, 11. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 19.10 форт.; БУДАПЕШТ 12.05, 20.30, 21.00 Циг. музика, 18.00 Вок. концерт, 22.00 Сальон. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Спів, Гелінер-Крівіц сопран, 21.40, 22.00 Оп. арії; Спатару тенор; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Портуґальські мельодії, 16.00 Музика, 18.00 Пісні та балади Шумана, Брамса, Леве; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. Концерт, 20.30, 22.10 Розр. музика; ПРАГА 17.20 Спів, 20.55 Італ. музика; РАДІО ПАРІ 20.00 Камер. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Комедія, 22.15 Форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 10. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Близнюки, Марші з пл.; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Концерт дутої орх.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Музика з пл.; 14.25 Франц. танк. музика з пл.; 14.45 Промова з нагоди польського держ. свята; 14.55 Біржа; 15.00 Твори льв. поетів; Музика з пл.; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Віольончеля, форт.; 17.00 „Совіти — держава мира"; 17.15 Вояк у поезії та пісні, літ.-муз. авд., 17.50 Мій малий пацієнт і його велика мама; 18.00, 23.00 Спорт; 18.10 Пісні у вик. хору молоді; 18.30 Театр Уяви (Жеромський); 18.35 Для села; 19.00 Ранок 12. листопада 1918 (фраґм. із пов. Ж. Кісілевського „Листопадові дні"); 19.20 Рецитаь мадярської арфістки Кл. Сарвані; 19.35 Слідами думки проф. Твардовського „Про егоїзм"; 19.50, 20.55 Акт. гутірка; 20.00 Музика у вик. орх.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт. Штомпка форт.; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Пісні: Збоїнська-Рушковська спів, камер. інстр. ансамбль; 22.50 Ост. вістки; 23.10 Танк. музика з пл.

Четвер, 11. листопада 1937.

8.00 Сиґнал часу; 8.15 Вояцькі пісні й марші; 10.10 Леґіонові відгомони, концерт орх., хор; 10.40 Фраґменти з військ. ревій; 12.03 Танки у вик. орх. і хору; 13.00 Співають, говорять і грають „Шлезькі зозульки" вес. ревія для дітей; 13.30 Розр. музика, орх., спів; 15.00 Воля, радість і пісонька; 16.30 Солісти: контр. альт. скрипка, форт.; 17.15 Промова; 17.30 „Вогні чорної рожі" поезія, муз.; 18.00 Твори Падеревського; 18.45 Фраґм. із творів Пілсудського; 19.00 Театр Уяви: „Пісня буднів"; 19.45 Концерт орх.; 20.35 Веч. денник; 21.00 „Король Локетек" оп. Дмушевського; 22.30 Танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

БІРЖА.

Львів, 9. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·48, 90·08, Доляри американські 5.27·50, 5.27·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени голл. 294·32—292·60, Франки фр. 18·25—17·75, Франки швайцарські 123.15—122·35, Фунти англ. 26·58—26·42, Гульдени данц. 100·00—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·69—117·85 Кор. норв. 133·58—133·60, Корони шв. 137·08—136·10, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·74—12·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·00, 55·75, 3 інв. 1 ем 71 00, серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 71 00, серія непот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 38·75, 39·00, 4 консол. 59·50
Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	27·50—27·75
Пшениця збірна червона	26·50—26·75
Пшениця одностайна біла	28·00—28·25
Пшениця збірна біла	26·75—27·00
Жито шт. I.	23·00—23.25
Жито шт. II.	22·50—22·75
Висівки пшеничні грубі	15·25—15·50
Висівки пшеничні середні	12·50—13·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 9. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак.	3·00 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·70—4·75 зол.

Тенденція звишкова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в нашій Адміністрації: Осип Сольчаник, Краків зол. 3.—, о. Василь Левицький, Лука Мале, замісць повідомлень про вінчання доньки Надії з п. Володимиром Лемцьо, богословом, яке відбулося 7. XI. в Луці Малій, зол. 10.—; Д-р Маріян Гарденький, Косів зол. 5.—; о. Іван Яросевич, Райське зол. 2.50; Михайло Геник Березовський, Коломия, зол. 2.—. **Для „Юлії":** Марія Панойківна, Семянівка зол. 5.—. **Для Укр. Тов. Допомоги Інвалідам:** о. Іван Яросевич, Райське зол. 2.50.

В карній справі Теодора і Марії Голіянів з Винник, приватних обвинувателів заступлених адв. д-ром Щуровським проти Юзефа і Пауліни Дзюжинських у Винниках, обвинувачених за проступок образи чести до сиґн. Кг. 719/37 город. Суду у Винниках, заключено на розправі 28. жовтня 1937 угоду, якою обвинувачені зобовязалися зложити на загальні цілі квоту 15 зол., з того половину 7 зол. 50 сот. на Т. О. М., а другу половину 7 зол. 50 сот. на українську ціль, відповідно до призначення приватних обвинувателів. Приватні обвинувателі рішили цю квоту призначити на фонд допомоги Українському Студентству і поручили свому повновласникові ту квоту на згадану ціль зложити. Сповняючи доручення, складаю отсим 7 зол. 50 сот. на фонд допомоги Українському Студентству. — Д-р Евген Щуровський.

З нагоди вінчання п. Ярослави Сойкевич з м-ром Романом Клюфесом у Васючині 28. X. 1937 зложили весільні гості 42 зол. на Українських Інвалідів, а 21 зол. на політ. вязнів через Адміністрацію „Діла".

Присилайте передплату!

II. Оголошення.
Управа „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові повідомляє, що
НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Товариства відбудуться 22. листопада 1937 р. в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок 38. II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Надзвичайних Загальних Зборів і вибір предсідника. 2) Сплата основного капіталу. 3. Устійнення та приділ нового числа представників членів в поодиноких виборчих округах у звязку зі сплатою основного капіталу.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.